

VYUŽITÍ SOLÍ

Zopakujte si vlastnosti a použití solí bezkyslíkatých kyselin – chloridu sodného a sulfidů olovnatého a zinečnatého.

Některé **solí kyslíkatých kyselin** mají velký význam a často se s nimi setkáváme v **běžném životě**. Tyto soli můžeme podle jejich složení rozdělit **do několika skupin**. Patří sem např.:

- **dusičnany** (solí kyseliny dusičné HNO_3),
- **uhličitaný a hydrogenuhličitaný** (solí kyseliny uhličitě H_2CO_3),
- **fosforečnany** (solí kyseliny trihydrogenfosforečné H_3PO_4),
- **křemičitany** (solí kyseliny křemičité H_2SiO_3),
- **sírany** (solí kyseliny sírové H_2SO_4).

Dusičnan draselný (hnojivo)

DUSIČNANY

Dusičnany jsou **solí kyseliny dusičné HNO_3** .

DUSIČNAN SODNÝ

DUSIČNAN DRASELNÝ

Výskyt: Vyskytují se v přírodě jako **nerosty** (tzv. ledky, např. dusičnan sodný – chilský ledek, dusičnan draselný – draselný ledek).

Využití: Jsou významnými **hnojivy a surovinami** v chemickém průmyslu (např. výroba výbušnin).

Vyhledejte informace o tom, jaké důsledky pro životní prostředí může mít nadměrné hnojení dusíkatými hnojivy.

UHLIČITANY A HYDROGENUHLIČITANY

Uhličitaný jsou **solí kyseliny uhličitě H_2CO_3** , které vznikají při odštěpení **obou** atomů vodíku. Hydrogenuhličitaný vznikají při **odštěpení pouze jednoho atomu vodíku**.

UHLIČITAN VÁPENATÝ

Výskyt: Nachází se v přírodě jako nerost **kalcit**. Ten tvoří horninu **vápenec**.

Využití: Uhličitan vápenatý se využívá při **výrobě železa** ve vysoké peci. Je surovinou, ze které se získává **pálené vápno**, používané ve **stavebnictví**. Uhličitan vápenatý známe z běžného života jako „**vodní kámen**“. Usazuje se ve varných konvicích, potrubích nebo na topných tělesech praček a myček.

Nerost kalcit

ODSTRAŇOVÁNÍ VODNÍHO KAMENE

Do varné konvice s usazeným vodním kamenem vlijeme vodu s octem, přivedeme k varu a necháme působit.

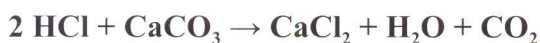
Závěr: Roztok začne šumět, z konvice uniká oxid uhličitý a vzniká rozpustná sůl: octan vápenatý a voda. Stejného výsledku bychom dosáhli při přidání roztoku kyseliny citronové.

Jaké látky obsahují přípravky na odstraňování vodního kamene?

JAK POZNÁME VÁPENEC

Na dvě Petriho misky si připravte horniny vápenec a žulu. Na obě horniny kápněte koncentrovanou kyselinu chlorovodíkovou. Pozorujte, zda s kyselinou reagují.

Pozorování a závěr: Žula s kyselinou nereaguje. Vápenec s kyselinou chlorovodíkovou reaguje (šumí), unikají bublinky oxidu uhličitěho.

hornina: *anglicky* – rock [rɒk] *německy* – das Gestein
vodní kámen: *anglicky* – scale [skeɪl] *německy* – der Wasserstein